

לכבוד: חברי המועצה לגיל הרך

הנדון: סיכום מפגש המועצה לגיל הרך מה-08.03.2021

ביום שני כ"ד באדר תשפ"א ה- 8 במרץ 2021 התקיימה ישיבה של המועצה לגיל הרך. הישיבה עסקה בשלושה נושאים:

- א. דיון לאישור תכנית העבודה של ועדות המשנה של המועצה לגיל הרך לשנת 2021
- ב. עדכון לגבי סטטוס עבודת ועדת המשנה למידע ומחקר
- ג. הצגת דו"ח ארגון בטרם לשנת 2020 בנושא היפגעות ילדים בגיל הרך בתאונות

להלן עיקרי הדיון:

1. סגנית יו"ר המועצה סימה חדד פתחה את המפגש והציגה עדכון לגבי פעילות המועצה המתוכננת בשנת 2021:
 - עד להקמת ממשלה ישנה תקופת ביניים בה נדרשת העמקה בתכנית הלאומית והכנת הצעת מחליטים לאישור הממשלה לאחר הקמתה הצפויה ככל הנראה סביב חודש יוני.
 - אנו נמצאים לקראת יציאה למכרז לבחירת חברה שתאייש ותפעיל את מינהלת הגיל הרך, בהתאם למבנה הארגוני שאושר במועצה, והכולל בין היתר את מרכז המידע והמחקר.
 - בדיוני שקיימו ועדות המשנה הן ממליצות על שינויים בסדרי העדיפויות בביצוע התכנון המפורט של הנושאים שהוגדרו להם בתכנית הלאומית. המועצה נדרשת לאשר את התכנית המעודכנת ולהתייחס לשינויים בעיון רב.
2. ראש ועדת המשנה להורים ומשפחה, חנה שדמי, הציגה את תכנית העבודה של הוועדה, ואת השינויים שבוצעו בסדרי העדיפויות בעקבות משבר הקורונה:
 1. הקמת מסגרות גמישות לחינוך וטיפול וסבסוד הפעלתן
 2. סיוע להורים בתהליכי הורות ובהיבטים חינוכיים-טיפוליים
 3. הגדלת זמן הורים-ילדים באמצעות עידוד מעסיקים לאפשר להורים עובדים להגדיל את הזמן שלהם עם הילדים
 4. בניית מאגר מטפלות מוסמכות עבור הורים המעוניינים להעסיק מטפלת בבית
 5. הגדלת זמן הורים-ילדים בסמיכות ללידה (חופשת לידה)
2. הדגשים שניתנו על ידי ראש הוועדה בנוגע לתכנית העבודה המעודכנת בתחום:
 - נוכחות הקורונה היא לא זמנית והשינויים שגרמה צפויים להישאר. כמו כן, מצבה הכלכלי של המדינה והגרעון בתקציב המדינה משפיעים על היתכנות יישום תכניות העבודה.
 - בעקבות זאת, נושא הקמת מסגרות גמישות לחינוך וטיפול וסבסוד הפעלתן עבר בעקבות דיון ועדת המשנה לעדיפות הראשונה. לעומת זאת, נושא חופשת הלידה עבר למקום החמישי.
 - ישנה מודעות לחפיפת נושא המסגרות הגמישות עם תחומי העיסוק של ועדת המשנה מסגרות החינוך והטיפול.

3. לאחר הצגת תכנית העבודה של ועדת הורים ומשפחה נערך דיון פתוח לגבי התכנית. התייחסויות מרכזיות שעלו על ידי חברי המועצה:
- לגבי חופשת הלידה:
 - נושא הארכת חופשת הלידה חשוב מדי להתפתחות הילד מכדי להיות אחרון.
 - נושא הארכת חופשת הלידה עבר למקום האחרון בסדר העדיפויות בעקבות העלויות הגבוהות שלו.
 - חופשת לידה ארוכה כפי שנהוג בשבדיה לדוגמא אינה מתאימה לישראל בעקבות שיעור הילודה הגבוה משמעותית בישראל, וכי הארכת חופשת הלידה תדיר נשים נוספות ממעגל העבודה.
 - הוצע פתרון ביניים בו יוגבל מספר הילדים המזכים את ההורים בחופשת לידה ארוכה יותר.
 - העובדה שוועדת הורים ומשפחה מבקשת לבחון פתרון של מסגרות אינה מהווה בעיה לגבי סיוע להורים:
 - הנושאים לטיפול מנוסחים בצורה מאוד אוניברסלית ואין מתייחסים לאוכלוסיות קצה כדוגמת משפחות בסיכון או ילדים עם מוגבלויות.
 - טענת נגד שעלתה - תפקיד משרד הרווחה הוא לדאוג לאוכלוסיות הקצה ועבודת הצוות צריכה להתמקד בכלל הילדים.
 - בכל מקרה אלו כותרות בלבד וכי הכניסה לפרטים היא תפקיד הוועדה.
 - תמיכה אינה העברת ידע בלבד, אלא דרושים טיפול התערבות.
 - עלתה בקשה להעביר את נושא הסיוע להורים מהמקום השני לראשון.
 - הובהר כי תפקיד המועצה הוא לראות את כלל הטיפול בילדים, כולל היבטי המסגרות וההיבטים הנוספים במבט על ולחבר בין השירותים השונים בראיית טובת הילדים.
 - הוזכר כי אין בתוכנית העבודה התייחסות לעוני, להורים שאינם עובדים ולנושא הקצבאות והתמיכה האוניברסלית.
 - ישנה ציפייה לראות מגוון רחב של אפשרויות טיפול להורים וכן לאפשר להורים בחירה בדרך הטיפול המתאימה לצרכים שלהם – באמצעות תכנית מודולרית.
 - עקרון מתן הבחירה להורה חייב להיות עקרון מוביל, לצד המענה לשונות והרב-תרבותיות הרווחת בארץ.
 - הנושאים לטיפול צריכים להיות כמה שיותר קרובים לצרכים בשטח ולהתבסס על מידע ונתונים רלוונטיים על מנת שלא יתפסו כמנותקים מהעם. בין היתר ניתן לקיים קבוצת מיקוד של הורים.
 - הומלץ לבחון איחוד של נושא המטפלות עם נושא המסגרות הגמישות וכמו כן לאיחוד נושא הארכת חופשת הלידה עם נושא הגדלת זמן הורים וילדים.
 - בתגובה נטען כי כל אחד מהנושאים מחייב מחקר נפרד, והוועדה צריכה להקדיש זמן לדיון בכל אחת מהסוגיות הללו.
4. בעקבות אילוצי הלו"ז המועצה לא דנה עדיין בתכנית העבודה של ועדת קהילה ושל ועדת מסגרות חינוך וטיפול. תכנוס לשם כך ישיבה נוספת בהקדם.
5. פרופ' אבי שגיא-שוורץ הציג את הפעילות בוועדת המשנה למידע ומחקר:
- וועדת המשנה מחקר ומידע מורכבת מחברי המועצה בלבד, אך לחלק מהפגישות הזמנו מומחים חיצוניים.

- ועדת המשנה דנה במסמך ההקמה של המרכז הלאומי למידע ומחקר בגיל הרך: החזון והייעוד של המרכז, תפישת ההפעלה ותחומי הפעילות.
 - הועדה קיימה מפגש סיעור מוחות עם צוות המומחים החיצוניים בו דנו בנושאים כמו סוגי המחקרים שיש ליזום ולקדם, המנגנונים לביצוע המחקרים ולתקצובם, שיתוף הפעולה הנדרש עם היחידות הרלוונטיות במשרדי הממשלה אחרים, ועוד.
 - נדרש להעלות לסדר היום את נושא מחקרי קוהורט – מחקר אורך המתחיל מתקופת ההיריון ונמשך לארוך זמן. מחקרים אלו דורשים משאבים רבים למחקר ולכן הציפייה היא שהתקצוב לא יבוא רק מהממשלה אלא שהמרכז יצטרך ליזום פעילויות משולבות עם קרנות וגופי מחקר שונים שיתרמו את חלקן לתקצוב. היותו של המרכז מעוגן בחוק יכול לעזור לקידום הנושא בסדר היום.
 - בשבועיים האחרונים ועדת המשנה דנה בצורה אינטנסיבית בהגדרות המכרז לבעלי התפקידים במרכז המידע והמחקר והעבירה את המלצותיה.
6. נציגי ארגון "בטרם" ד"ר דניאלה אור, ד"ר אמיר פאלק ויעל מיטלמן הציגו נתונים לגבי פציעות ותמותת ילדים ופעוטות מתוך ה"דו"ח לאומה" שהינו הדו"ח המקיף ביותר על תאונות ילדים בגיל הרך.
- נציגי הארגון ציינו כי ישמחו לענות על שאלות נוספות בהמשך וכן לקבל פניות לגבי שיתופי פעולה בביצוע מחקרים ממוקדים יותר.

רשימת המשתתפים בישיבה:

1. סימה חדד – סגן יו"ר המועצה
2. חנה שדמי – משרד החינוך
3. רבקה פישמן – החברה למתנ"סים
4. ד"ר נעמי מורנו – ויצו העולמית
5. פרופ' אבי שגיא שורץ – אוניברסיטת חיפה
6. ורד כרמון – משרד העבודה הרווחה והשירותים החברתיים
7. ד"ר ליזה רובין – משרד הבריאות
8. פרופ' צחי גרוסמן – ארגון רופאי הילדים
9. ד"ר הדר ירדני – משרד הבריאות
10. טטיאנה סלובודינצקי – משרד האוצר
11. דוד הדרי – מנכ"ל תנועת אמונה
12. ד"ר סלויה סאבא סעדי – המכללה האקדמית לחינוך גורדון
13. לילי לוינטון - סמנכ"ל מקצועי בית איזי שפירא
14. מיכל מנקס – המרכז לשלטון מקומי
15. הרב יצחק גולדקנופף – מנכ"ל רשת גני ילדים ומעונות יום
16. אסתר חטב – משרד החינוך
17. דודי דמבינסקי – שותף, KPMG סומך-חייקין
18. אורית שפירו – יועצת, KPMG סומך-חייקין
19. גדי הירש – יועץ, KPMG סומך-חייקין
20. שחר בר – יועץ, KPMG סומך-חייקין